

НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ

С Т А Н О В И Щ Е

От: *Проф. д-р Тилчо Колев Иванов;*
ВСУ „Черноризец Храбър“
Икономика и управление на сигурността и отбраната.

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** в Област на висшето образование: 9. Сигурност и отбрана; Професионално направление: 9.1. Национална сигурност; Научна специалност: Организация и управление извън сферата на материалното производство в НБУ.

Автор на дисертационния труд: *Светлозар Цветанов Вешков.*
Тема на дисертационния труд: *Политики на ЕС за противодействие на незаконния трафик на оръжие.*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд, съгласно Заповед №587./17.07.2014 г. на Ректора на НБУ.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към департамент „Национална и международна сигурност“ на НБУ по специалност *Организация и управление извън сферата на материалното производство* съгласно заповед на Ректора на НБУ №174/28.02.2011 г. Обучението е осъществено в *редовна* форма през периода 2011-2014 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Предложеният за рецензиране труд съдържа 244 стр. И включва списък със съкращения, увод, три глави, заключение, библиография (160 източника, от които 83 на английски език) и приложения.

Разглежда актуален въпрос, свързан с политиките на ЕС за противодействие на незаконния трафик на оръжие и ефектите върху националната политика за оръжеен експорт. Пряко засяга ключови

проблеми на сигурността в съвременния свят и политиката за противодействие на неконтролираното и престъпно разпространяване на оръжие. Обект на изследването е незаконният трафик на оръжие, в частност на малки оръжия и леко въоръжение (МОЛВ) в ЕС и страната. Предмет на изследване са политиките на ЕС за противодействие на незаконния трафик на МОЛВ. Основен проблем за решаването, на който е насочен трудът е незаконният трафик на оръжие и произтичащите от него негативни ефекти за обществото от битовата и организирана престъпност, контрабандата, тероризма и локалните конфликти. Докторантът правилно отбелязва, че причиняваните жертви и наранявания, предизвикани от МОЛВ надвишава тези, причинявани от други оръжейни системи. Изследването лансира тезата, че унификацията на законодателството на страните членки на ЕС и Шенгенското пространство, чрез механизмите на общата политика и прилагането на добри практики ще съдейства за подобряване на контрола на незаконния трафик. Цел на изследването е да бъдат направени изводи и препоръки за подобряване на политиките за борба с незаконния трафик, както в ЕС, така и в национален план. Поставените изследователски задачи логично са подчинени на поставената цел и включват идентификация на изследвания проблем за незаконен трафик, анализ на алтернативните политики за противодействие и апробация на предлаганите промени на общата европейска и националната политика. Наличието и логичната връзка на посочените изследователски елементи демонстрира способностите на кандидата да идентифицира и предлага решения на сложни обществени проблеми, какъвто е политическият анализ на спецификата на оръжейния експорт и противодействието на незаконния трафик на оръжие и МОЛВ.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Изследването на дисертационния труд е фокусирано към анализ на еволюцията на борбата срещу незаконния трафик на оръжие. Включва параметриране на прилаганата политика, сравнителен анализ със съвременни национални политики и практики за контрол на трафика и идентификация на свързаните проблеми от политически пропуски. Представя дейността на международните правителствени и неправителствени организации, работещи за подобряване на експортния контрол. Проучва и специфицира, както нормативната рамка, така и практиката на борбата с незаконния трафик. Изяснява международния и национален контекст на този процес.

Постигнатите резултати се базират на използването на адекватни методи на изследване – исторически и сравнителен анализ и бенчмаркинг на проучваните политики и практики. Синтезира резултатите от

множество авторитетни публикации. В резултат от изследването са направени аргументирани изводи, препоръки и предложения за европейската и национална политика за противодействие на незаконния трафик на МОЛВ.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Предложената от кандидата формулировка на научните приноси от изследването включва:

- Идентификация на заплахите и рисковете за международната за сигурност и произтичащите от незаконния трафик на оръжие проблеми.
- Спецификация на проблемите на прилаганите политики за борба с незаконния трафик на оръжие.
- Анализ, очертаване и изясняване на основните алтернативи за развитие на политиките за борба с незаконния трафик на оръжие.
- Анализ на еволюцията и възможностите за подобряване на националната политика за борба с незаконния трафик на оръжие.
- Подготовка на предложения за развитие и подобряване на европейската и национална политика за борба с незаконния трафик на оръжие.

Тези приноси имат научен и приложен характер и действително съответстват и се основават на постигнатите изследователски резултати от кандидата. Показват задълбочено познаване на проблематиката и възможности за анализ и синтез на адекватни решения. Те дават необходимата аргументация за значимо подобряване на националната политика за контрол и борба с незаконния трафик на МОЛВ в страната. Имат, както теоретичен, така и научно приложен характер и могат да бъдат използвани пряко в практиката на държавните органи, въввлечени в контрола и противодействието на трафика. Засягат пряко дейността и практиката на Междуведомствения съвет по отбранителна промишленост и сигурност на доставките и Междуведомствената комисия за експортен контрол към МИЕТ.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Кандидатът представя четири публикации, свързани с дисертационния труд. Тези публикации са направени по време на разработката на труда и отразяват съществени резултати от изследването. Представени са в специализирани и авторитетни издателства и източници - списание „Военен журнал”, Софийски форум за сигурност, сборници от

трудове на научни конференции, проведени от „Хемус 2012” и Съюза на офицерите от резерва „Атлантик”. Гарантират достатъчна публичност на представените резултати и очаквани приноси.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът на дисертационния труд адекватно представя основните идеи, резултати и приноси от изследването. Синтезира основните изводи и предложения за подобряване на политиката и практиката за противодействие на незаконния трафика на оръжие и МОЛВ.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Кандидатът е изброил редица значими мерки за подобряване на контрола и борбата срещу незаконния трафик. Тези мерки е необходимо да бъдат фокусирани и конкретизирани за постигане на по-голяма прозрачност и отчетност на трансферите с оръжие и дейностите по съхранение и използване на разполагаемите такива. С това ще се ограничи влиянието на заинтересованите от либерализирането на търговията с оръжие и МОЛВ.

Резултатите от изследването е препоръчително да станат основа за монографично издание, представящо постигнатото и предстоящите задачи по политиката за незаконна търговия с МОЛВ в ЕС и страната.

8. Заключение

На основание на направените оценки за качествата на предложени дисертационен труд приемам, че той представлява задълбочено и оригинално изследване с приносни резултати, които напълно отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав за придобиване на образователна и научна степен „Доктор” и на Правилника за неговото приложение. Предлагам на уважаемото жури по конкурса на НБУ да даде степента „Доктор” по научна специалност „Икономика и управление извън сферата на материалното производство” на Светлозар Цветанов Вешков.

23.07.2014, София.

Подпис: